

Rewaloryzacja starego cmentarza Podgórskiego nabiera tempa

2025-11-25

Pierwsze efekty kompleksowej odnowy starego cmentarza Podgórskiego, rozpoczętej w końcu 2023 r., było widać już po roku robót budowlano-restauratorskich. Obecnie trwa trzeci etap prac - wykonane zostaną kolejne nagrobki z piaskowca, a do końca 2026 r. wykonawca sfinalizuje częściową rekonstrukcję kaplicy grobowej rodziny Cieślaków i aranżację przestrzeni zabytkowego cmentarza.

W połowie lipca Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie podpisał umowę na realizację kolejnych dwóch etapów rewitalizacji nekropolii (2025–2026) w ramach projektu kluczowego „Ocalić najstarszą miejską nekropolię przed degradacją i zapomnieniem. Rewaloryzacja starego cmentarza Podgórskiego w Krakowie, miejsca spoczynku i upamiętnienia wybitnych obywateli dawniej odrębnego miasta Podgórze”.

Etap trzeci realizowany był do **25 listopada**, natomiast zakończenie prac w ramach ostatniego, czwartego etapu przewidziane jest pod koniec 2026 roku.

Stary cmentarz Podgórski – najstarszy cmentarz komunalny w Krakowie – został założony w 1786 roku i służył mieszkańcom miasta Podgórze do czasu otwarcia nowego cmentarza przy ulicy Wapiennej. Nekropolia jest miejscem spoczynku cenionych krakowian – prawników, urzędników, działaczy społecznych, przemysłowców, artystów.

Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie, dzięki dofinansowaniu ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, każdego roku prowadzi prace restauratorskie i konserwatorskie na wybranych nagrobkach, zapobiegając ich degradacji. Jednak aktualnie realizowany etapami projekt kluczowy ma na celu gruntowną, kompleksową odnowę całej nekropolii. Oprócz rekonstrukcji poszczególnych pomników nagrobnych, podkreślony zostanie pierwotny układ komunikacyjny i kompozycyjny cmentarza. Jednym z cennych zabytkowych grobowców, którego odtworzenie zaplanowano w ramach obecnie prowadzonych prac (III i IV etap projektu kluczowego), jest kaplica Rodziny Cieślaków, powstała najprawdopodobniej około 1888 roku. Neogotycki pomnik nagrobny został zniszczony podczas budowy ul. Telewizyjnej w latach 70. XX wieku. W trakcie robót prowadzonych na cmentarzu od roku 2023 (I i II etap projektu kluczowego) zidentyfikowano znaczną ilość zachowanych historycznych elementów grobowca – stanowiących jego konstrukcję, jak również elementy dekoracyjne. W związku z odnalezieniem zabytkowych fragmentów kaplicy opracowano projekt zamienny rekonstrukcji, będący formą pomnika–rzeźby, z zachowaniem ocalałych komponentów kamiennych wraz z wypełnieniem z cegły o historycznych wymiarach. Projekt przygotowano zgodnie z wytycznymi Miejskiego Konserwatora Zabytków. Wszystkie ocalałe kamienne części zabytkowego pomnika wykonane zostały z wapienia pińczowskiego. Z biegiem czasu wiele detali niestety zatraciło swą pierwotną formę i dlatego wymagają odpowiedniego odtworzenia.

Częściowa rekonstrukcja grobowca polegać będzie na odtworzeniu w oryginalnych gabarytach ściany frontowej oraz dwóch ścian bocznych. Pomnik ustawiony zostanie na zamknięciu głównej osi cmentarza, która przed zniszczeniem pozostałej jego części miała swoją kontynuację i stanowiła główną oś kompozycyjną nekropolii. Usytuowanie grobowca na zamknięciu osi nekropolii ma również

wymiar symboliczny – będzie sygnalizować przejście do istniejącego wcześniej cmentarza. Projekt zakłada całkowite odtworzenie istotnych dla obiektu elementów zdobienia, jak zwieńczenie z krzyżem, trójlistne dekoracje fryzu ściany szczytowej. Dodatkowo zaprojektowana została żelbetowa płyta fundamentowa, stanowiąca jednocześnie posadzkę, jak i podstawę konstrukcyjną dla odtwarzanego obiektu. Wszystkie oryginalne elementy z dawnego grobowca Rodziny Cieślików zostaną poddane konserwacji, a następnie wmurowane w odtwarzane ściany. Po zamontowaniu historycznych fragmentów powstałe między nimi przestrzenie zostaną uzupełnione z zachowaniem oryginalnego profilowania. Ściany tworzyć będzie historyczna cegła, a przed ścianą frontową zamontowane zostanie oświetlenie iluminujące rzeźbę.

W drugiej połowie roku 2025 oraz w roku 2026 realizowane będą również:

- prace kończące aranżację przestrzeni zabytkowego cmentarza, które obejmą:
  - usunięcie pozostałych 29 zdewastowanych w latach 70. XX w. lastrykowych nagrobków
  - wykonanie nowych 28 nagrobków wg wzorów zaakceptowanych przez służby konserwatorskie, nawiązujących stylistycznie do nagrobków z XIX w. (z piaskowca, z wykuciem nazwisk w celu upamiętnienia zmarłych)
  - restauracja nagrobka Józefa Żabieńskiego (konserwacja zachowanych elementów neogotyckiego pomnika, rekonstrukcja zniszczonych brakujących elementów
  - z posadowieniem pomnika na nowym fundamencie)
  - prace wskazanego do pozostawienia w formie „świadka”
  - wywóz i utylizacja gruzu oraz uporządkowanie terenu robót

Koszt realizacji robót w ramach III oraz IV etapu wyniesie 1 729 209,08 zł netto (2 126 927,17 zł brutto), z czego dofinansowanie z NFRZK to ponad 1,7 mln zł, natomiast środki miasta to ponad 400 tys. zł.

- roboty związane z ukończeniem na cmentarzu infrastruktury dla uruchomienia oświetlenia, jak również monitoringu.